

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Anety Orzechowskiej del. do Prokuratury Krajowej,
w sprawie **R. N.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 13 czerwca 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 marca 2019 r., sygn. akt V Ka 190/19

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi

z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt IV K 721/18 (VII K 466/17),

- 1. uchyla wyrok w zaskarżonej części oraz utrzymane w mocy rozstrzygnięcie z punktu 1 wyroku Sądu I instancji i na podstawie art. 572 kpk umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tym zakresie;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wyrokiem łącznym z dnia 3 października 2017 roku, sygn. akt IV K 721/18, w pkt. 1 połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach III i IV, i wymierzył skazanemu R. N. karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, w pkt. 2 połączył kary pozbawienia wolności i karę ograniczenia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt. I, II, V, VI, i wymierzył skazanemu R. N. karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 12 marca 2019 roku, sygn. akt V Ka 190/19 zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. w zw. żart. 440 k.p.k., polegające na nieprzeprowadzeniu prawidłowej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy zaskarżonego apelacją obrońcy skazanego wyroku łącznego, pomimo tego, że w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I. tj. w części orzekającej wobec skazanego R. N. karę łączną roku pozbawienia wolności, obejmującą kary pozbawienia wolności z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, wydanymi w sprawach o sygn. III K 983/13 i III K 1132/13, został on wydany z rażącym naruszeniem przepisów prawa karnego materialnego - art. 75 § 4 k.k. i art. 85 § 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku), a nadto art. 89 § 1b k.k. i art. 86 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku) co obligowało Sąd odwoławczy do orzekania poza granicami zaskarżenia i do uchylenia wyroku w tej części oraz umorzenia postępowania - na podstawie art. 572 k.p.k.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz utrzymanego w mocy rozstrzygnięcia z pkt I wyroku Sądu I instancji i umorzenie w tym zakresie postępowania na podstawie art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się zasadna i uwzględnienie podniesionego w niej zarzutu skutkowało uchyleniem wyroku w zaskarżonej części oraz utrzymanego w mocy rozstrzygnięcia z punktu 1 wyroku Sądu I instancji i na podstawie art. 572 kpk umorzeniem postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tym zakresie.

Należy w pełni podzielić stanowisko skarżącego, że Sąd Okręgowy w Łodzi w sposób rażący naruszył przepisy prawa karnego procesowego tj. art. 433§1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. i to naruszenie miało istotny wpływ na treść wyroku oraz, że błędnie postąpił Sąd I instancji, który połączył karę 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 21 października 2013 roku, sygn. III K 983/13 (wyrok opisany w pkt III) z karą 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. akt III K 1132/13 (wyrok opisany w pkt IV). Zauważyć należy, że orzeczona w sprawie o sygn. III K 983/13 kara 10 miesięcy pozbawienia wolności została orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby. Wyrok w tej uprawomocnił się w dniu 29 października 2013 roku, a zatem wskazany w art. 75 § 4 k.k. czteroletni okres próby oraz dalszych 6 miesięcy, w którym kara 10 miesięcy pozbawienia wolności mogła zostać zarządzona do wykonania, upłynął w dniu 29 kwietnia 2018 roku. Zgodnie z obowiązującym orzecznictwem Sądu Najwyższego dotyczącym orzekania kary łącznej, zwrot "kary podlegające wykonaniu" dotyczy takich kar, w stosunku do których nie została zakończona procedura ich wykonania. Gdy chodzi o karę pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone, przesłanką wykluczającą jej wykonanie jest niewątpliwie upływ okresu próby oraz dalszych 6 miesięcy od zakończenia tego okresu, o czym mówi art. 75 § 4 k.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2021 r., sygn. akt IV KK 601/19). Uwzględniając powyższe wskazać należy, że wobec upływu okresu próby i dalszych 6 miesięcy w dniu 29 kwietnia 2018 roku w sprawie o sygn. III K 983/13 połączenie tej kary z innymi, było niedopuszczalne.

Dodatkowo należy także zauważyć, że Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa orzekając w pkt. 1 karę łączną w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności, uczynił to z naruszeniem art. 89§1b k.k., na co również wskazał skarżący. Zgodnie z treścią

tego przepisu Sąd orzeka karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, przyjmując, że miesiąc kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, tego przepisu Sąd meriti nie uwzględnił wymierzając w pkt. 1 karę łączną we wskazanym wyżej wymiarze. W niniejszej sprawie Sąd orzekając karę łączną miał bowiem na uwadze przedział wyznaczony przez najwyższą z orzeczonych kar, czyli karę 10 miesięcy pozbawienia wolności (a była to przecież kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania) i sumę podlegających połączeniu kar w wysokości 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Natomiast uwzględniając treść art. 89§1b k.k., gdyby w sprawie zachodziły podstawy do połączenia tych kar, to Sąd Rejonowy winien orzekać od najwyższej z kar, tj. 6 miesięcy pozbawienia wolności do ich sumy, tj. 11 miesięcy pozbawienia wolności.

Uwzględniając powyższe rozważania wskazać należy, iż Sąd Okręgowy, pomimo rozpoznawania w sprawie przedmiotowej apelacji obrońcy skazanego, powyższych uchybień nie dostrzegł, dopuszczając się tym samym rażącego i mającego istotny wpływ na treść ww. wyroku naruszenia art. 433§1 k.p.k. i art. 440 k.p.k. Jednocześnie zaznaczyć należy, że Sąd odwoławczy ma obowiązek dokonania kontroli zaskarżonego orzeczenia pod względem merytorycznym i prawnym nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale także z urzędu, niezależnie od tych granic, w celu stwierdzenia czy utrzymanie w mocy orzeczenia nie będzie w sposób rażący naruszać poczucia sprawiedliwości. W sprawie niniejszej, Sąd Okręgowy w Łodzi, jak wynika z treści uzasadnienia wyroku, skoncentrował się na kwestii wysokości wymierzonej kary łącznej, do czego w apelacji odwoływał się skarżący, w żadnym zakresie nie zauważając zaistniałych w sprawie uchybień. Tego rodzaju kontrola odwoławcza przeprowadzona przez Sąd Okręgowy jest nierzetelna, zaś wydane orzeczenie przeprowadzone w wyniku tej kontroli jest rażąco niesprawiedliwe. Z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa Sąd Najwyższego wynika, że o rażącej niesprawiedliwości orzeczenia sądu odwoławczego wynikającej z utrzymania w mocy orzeczenia sądu pierwszej instancji, można w szczególności mówić wtedy, gdy sąd odwoławczy pominął bądź nie zauważył takich uchybień popełnionych przez sąd pierwszej instancji, niewątpliwych i bezspornych, które w sposób znaczący mogą stanowić o naruszeniu przez orzeczenie zasady prawdy

materialnej i sprawiedliwej represji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2021 r., sygn. akt III KK 75/21). Niewątpliwie z taką sytuacją mamy do czynienia w sprawie przedmiotowej.

Wydane zatem w niniejszej sprawie rozstrzygnięcie obarczone było przede wszystkim rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść uchybieniem normie wskazanej w art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 roku oraz normie z art. 75§4 k.k., a także naruszało określone treścią przepisów z art. 89§1b i art. 86§1 k.k. reguły wymiaru kary łącznej, czego nie dostrzegł Sąd odwoławczy utrzymując w mocy zaskarżony wyrok po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego R. N. Z tego względu należało uchylić wyrok w zaskarżonej części oraz utrzymane w mocy rozstrzygnięcie z punktu 1 wyroku Sądu I instancji, i na podstawie art. 572 kpk umorzyć postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zaś na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k., obciążając nimi Skarb Państwa.

[ał]

[PGW]